

hangyafaj is. Így gyakran találkoznak a potenciális élelemforrással. Békés osztózkodás persze szóba sem jöhet: mindegyik rovarfaj annyit szeretne szerezni magának, amennyit csak lehet.

Hogy hogyan oldja meg a két rovarfaj a konfliktust, a kutatók célzottan kitett zsákmány segítségével figyelték meg. A rovaroknak szabadban több helyszínen 4 g

Hangya Dávidnak Darázs Góliáttal szemben a túlerő ellenére kevés esélye van

tonhalat tettek ki. Szinte valamennyi kísérletnél hamar megjelentek az ünnepi lakománál mind a hangyák, mind a darazsak. A kutatók filmfelvétellel dokumentálták a történeteket: a darazsak szájjukkal megragadták a hangyákat, rövid ideig a levegőben szállították, majd néhány centiméterre az élelemforrástól ledobták őket a földre. Így a daráznak nem kell messze távolodnia az élelemforrástól, s így hamar újra táplálkozhat. A néhány centiméteres távolság ugyanakkor elegendő ahhoz, hogy a hangyát kis időre távol tartsa az élelemforrástól.

A darazsak viselkedésének rugalmassága is mutatja, mennyire jól kiagyalt a ez a stratégiája: minél több hangya van jelen, annál messzebb szállítják őket a darazsak. A darazsak tehát a helyzetet egészségteljesen tudják fel-fogni és a különböző lehetséges viselkedéssztratégiák következményeit megítélni. Ez olyan képesség, amit az egyszerű idegrendszertű rovarokról nem feltétlenül feltételeztek. (www.bdw.de, 2011. március 30.)

HÁLÓHELY AZ EMÉSZTŐRENDSZERBEN

Ha a *Kerivoula hardwickii* denevér aludni akar, nem odút vagy barlangot keres magának. A Borneón élő kis denevér a hűsevő kancsóka (*Nepenthes rafflesiana*) kelyhébe vonul. Ezt a szokatlan társ kapcsolatot Ulmar Grafe, a würzburgi egyetem kutatója fedezte fel.

A kancsóka leveleinek egy része tömlőszerű képződményt alkot, amelynek pereméről és belsejéről a rovarok lecsúsznak és a kehelyben levő váladékba esnek, ami aztán megemészteti őket. A klorofil termeléséhez a növénynek a rovarok nitrogénjére van szüksége. A *Nepenthes rafflesiana* nem csak rovarokból fedezi nitrogén-szükségletét. A denevérek ugyanis azzal viszonyozzák a növénynek a menedéket, hogy hálólhelyükön ültetkeznek. A növény nitrogén-szükségletének több mint egyharmadát a denevérek „hagyatékából” fedezi. (Bild der Wissenschaft, 2011. 5. szám).

Valami megmozdult!

Megnyílt a tihanyi Levendula Ház Látogatóközpont

SZILI ISTVÁN

Előre bocsátom, a kései öröm is öröm, még ha be is felhőzi némi rezignált szomorúság. Így hát most én is módfelett örülök annak, hogy 2011. június elsején Tihanyban megnyílt a Levendula Ház Látogatóközpont, a „Bakony-Balaton Geopark keleti kapuja”. Természetesen a Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítményeként, jelentős uniós támogatással. Mielőtt azonban az öröm kiváltó tényeit részletezném, lássuk, miért is társul hozzá rezignált szomorúság.

Kezdeném az Egyesült Államok nemzeti parkjaival, de nem teszem, hiszen egyikben sem jártam még, bár sokat tudok róluk. Kezdem inkább egy réges-régi, Székesfehérvár angol partnervárosában, Chorley-ban a 90-es évek legelején tett látogatással, ahová nem a város delegáltjaként, hanem magán-szorgalomból jutottam el, egy régi barátságom ápolása ürügyén. Vendéglátóm világot megjárt ökológus volt, a vizes élőhelyek szakembere. Altala jutottam el először természetvédelmi látogatóközpontba. Nem is egybe, mert az ő 30 km sugarú lakókörzeté-

ben öt ilyen is működött. Na persze, hiszen az angolok köreiben éppen úgy tömeges szenvedély a természet megismerése, mint a labdarúgás. Csakhogy erről az utóbbról nálunk sokat beszélnek, a másiktól meg semmit. Akkortájt egy itthoni környezetvédő egyesület tagjaként naivan azt gondoltam, elérkezett az időm, végre én is tehetek valamit a természeti környezetért. Tettem is, de hamarosan éreztem, hogy angliai tapasztalataimra nem csak, hogy nem kíváncsi senki, de még a tudtomra is adták, hogy maradnak inkább csendben. Jobb híján ezért diákokat vittem Angliába látogatóba, akik minden propaganda fogás nélkül is megértették az ottani valóságot. Hangsúlyozom, hogy nem nemzeti parkokba látogattunk, hanem a hírhedt fekete iparvidék újra kizöldült létesítményeibe, ahol még a kécsőrű récék is megélték. Ja, és nem bábész turistaként vendégeskedtünk, hanem védett területeken végzett kemény munkával megcsináltuk a vendéglátást. Merem remélni, hogy ezek az időközben felnőtt diákok más szemlélet-

A levendulaültetvény ma már csak a kerítésen kívülről csodálható meg

